

УДК 338.3

Н.М. Василик, к.е.н.

Луцький національний технічний університет

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

У статті представлено обґрунтування необхідності удосконалення системи стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу, що дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування сфери лісового господарства.

Ключові слова: комплексне використання лісоресурсного потенціалу, система стимулювання, механізм стимулювання, інструменти стимулювання.

N. Vasilik

WAYS OF IMPROVEMENT OF THE SYSTEM OF STIMULATION OF THE COMPLEX USE OF FOREST RESOURCES POTENTIAL

In the article it is represented to the necessity of improvement of the system of stimulation of the complex use of forest resources potential, that will allow substantially to promote efficiency of functioning of sphere of forestry.

Keywords: complex use of forest resources potential, system of stimulation, mechanism of stimulation, instruments of stimulation.

Н.М.Василик

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ КОМПЛЕКСНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЛЕСОРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА

В статье представлено обоснование необходимости усовершенствования системы стимулирования комплексного использования лесоресурсного потенциала, что позволит существенно повысить эффективность функционирования сферы лесного хозяйства.

Ключевые слова: комплексное использование лесоресурсного потенциала, система стимулирования, механизм стимулирования, инструменты стимулирования.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Забезпечення раціонального і комплексного використання сировини і матеріалів у всіх сферах економіки стає сьогодні однією з найважливіших задач управління національною економікою. На жаль, протягом тривалого періоду ринкової трансформації багато лісокористувачів, дбаючи про виживання, не мали можливості утримувати та розвивати напрямки діяльності, пов'язані з комплексним використанням лісоресурсного потенціалу, оскільки були розірвані виробничі зв'язки та втрачені ринки збуту продукції, відчувався дефіцит оборотних коштів.

Робота підприємницьких структур в умовах ринкових відносин спрямована на максимізацію прибутків в усіх сферах діяльності. Саме відновлення виробництв, що здатні забезпечити комплексне використання лісоресурсного потенціалу в умовах ринкових відносин, може стати джерелом отримання додаткових прибутків за рахунок раціоналізації лісокористування та забезпечить отримання позитивного синергічного ефекту у інших сферах діяльності. Проте, на нашу думку, проблему потрібно вирішувати шляхом формування дієвої системи стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу на основі адаптації її до ринкового середовища.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. У вітчизняній науці ще до набуття незалежності України сформувалася потужна наукова школа прихильників комплексного підходу до організації лісового господарства: В. Байтала, В. Бондар, С. Генсірук, І. Грунянський, С. Дорогунцов, Я. Дяченко, Я. Коваль, Ф. Морозов, О. Паламарчук, А. Петров, В. Піла, П. Погребняк, В. Поляков, М. Римар, С. Сініцин, І. Синякевич, Д. Телішевський, Ю. Туниця, І. Туркевич та ін.

З розвитком ринкових відносин проблеми забезпечення комплексного лісокористування відійшли на другий план, оскільки основним завданням лісокористувачів стало просте відтворення. Але, незважаючи на це, ряд дослідників у своїх працях у тій чи іншій мірі обґрунтовували необхідність відновлення комплексного використання лісоресурсного потенціалу в ринкових умовах та визначили низку інструментів стимулювання даного процесу: І. Бистряков, А. Бобко, З. Герасимчук, О. Голуб, В. Голян,

Б. Данилишин, А. Дейнека, Д. Добряк, Н. Зіновчук, М. Козоріз, А. Карпук, Б. Колісник, В. Кравців, П. Лакида, І. Лицур, Є. Мішенін, В. Мікловда, Л. Мельник, Ю. Медведєв, М. Попков, В. Самоплавський, І. Соловій, С. Харічков, М. Хвесик, Є. Хлобистов, О. Фурдичко, О. Шубалий, І. Юхновський та ін.

Цілі статті. Мета даної статті полягає у обґрунтування необхідності удосконалення системи стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу, що дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування сфери лісового господарства та суспільства вцілому.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Лісові ресурси є унікальними природними екосистемами, які виконують важливі функції щодо підтримання екологічного балансу у навколишньому середовищі, забезпечення господарських потреб національного господарства, відтворення фізіологічних функцій, оздоровлення, збагачення культурного та духовного життя членів суспільства.

Вивчаючи усю сукупність корисностей лісових ресурсів, які обмежені певним середовищем та розглядаються протягом певного проміжку часу, доцільно оперувати поняттям „лісоресурсний потенціал”, Поняття лісоресурсний потенціал у науковій літературі з’явилося порівняно недавно і не має однозначного тлумачення.

Лісоресурсний потенціал слід розглядати як сукупність компонентів лісу, які поділяються за різними ознаками (матеріальним та нематеріальним походженням; функціональними характеристиками; підходами до оцінки; ступенем освоєння; напрямками використання тощо) та зосереджені на певній території і протягом певного періоду активно залучаються в господарський оборот чи можуть бути залучені в перспективі для задоволення різноманітних потреб суспільства.

Загалом, під комплексним використанням лісоресурсного потенціалу необхідно розуміти діяльність, яка забезпечує раціональне та ефективне з еколого-економічних позицій залучення у відтворювальний процес на інтенсивній основі усіх його складових з метою задоволення різноманітних потреб суспільства.

Варто відмітити, що комплексне використання лісоресурсного потенціалу не є новим поняттям у лісоресурсній

сфері. Аналіз основних етапів розвитку лісового комплексу свідчить про поступовий його рух у напрямку комплексного використання лісоресурсного потенціалу. При цьому, найкращих результатів було досягнуто протягом 70–80-х рр. ХХ ст.

В цілому, під час організації комплексного використання лісоресурсного потенціалу на базі усіх видів діяльності, можна отримати: продукцію основного (деревинного) користування, продукцію побічного (недеревинного) користування та корисні властивості лісу (рис. 1). При цьому, комплексне використання лісоресурсного потенціалу передбачає не лише створення основної продукції з його компонентів під час первинної переробки, а також залучення у вторинну переробку відходів, які утворились під час створення основної продукції та інших її компонентів, для розширення номенклатури та асортименту продукції і задоволення найрізноманітніших потреб суспільства. Тому, в сучасних умовах, коли держава має обмежені можливості забезпечувати повне фінансування усіх заходів, а внутрішній ринок лісопродукції лише на стадії формування, відновлення та розвиток комплексних переробних виробництв на основі використання нових безвідходних та ресурсощадливих технологій має стати пріоритетним завданням на найближчу перспективу.

На основі проведених досліджень з виявлення проблем в сфері управління комплексним використанням лісоресурсного потенціалу можна зробити висновок, що більшість з них виникли через недосконалість існуючої системи стимулювання та відсутність спеціального механізму стимулювання суб'єктів господарювання до комплексного використання лісоресурсного потенціалу. Зокрема, у Лісовому кодексі закладено обмежену кількість інструментів стимулювання, що не дозволяє у повній мірі виконувати стимулюючу дію на господарську діяльність усіх суб'єктів, які пов'язані з використанням, розширеним відтворенням та охоронною лісоресурсного потенціалу. Основний акцент зроблено лише на такі заходи як: компенсація витрат власникам лісів і лісокористувачам під час впровадження ними заходів щодо розширеного відтворення лісів та застосування прискореної амортизації основних фондів землеохоронного, лісоохоронного та природоохоронного призначення [8].

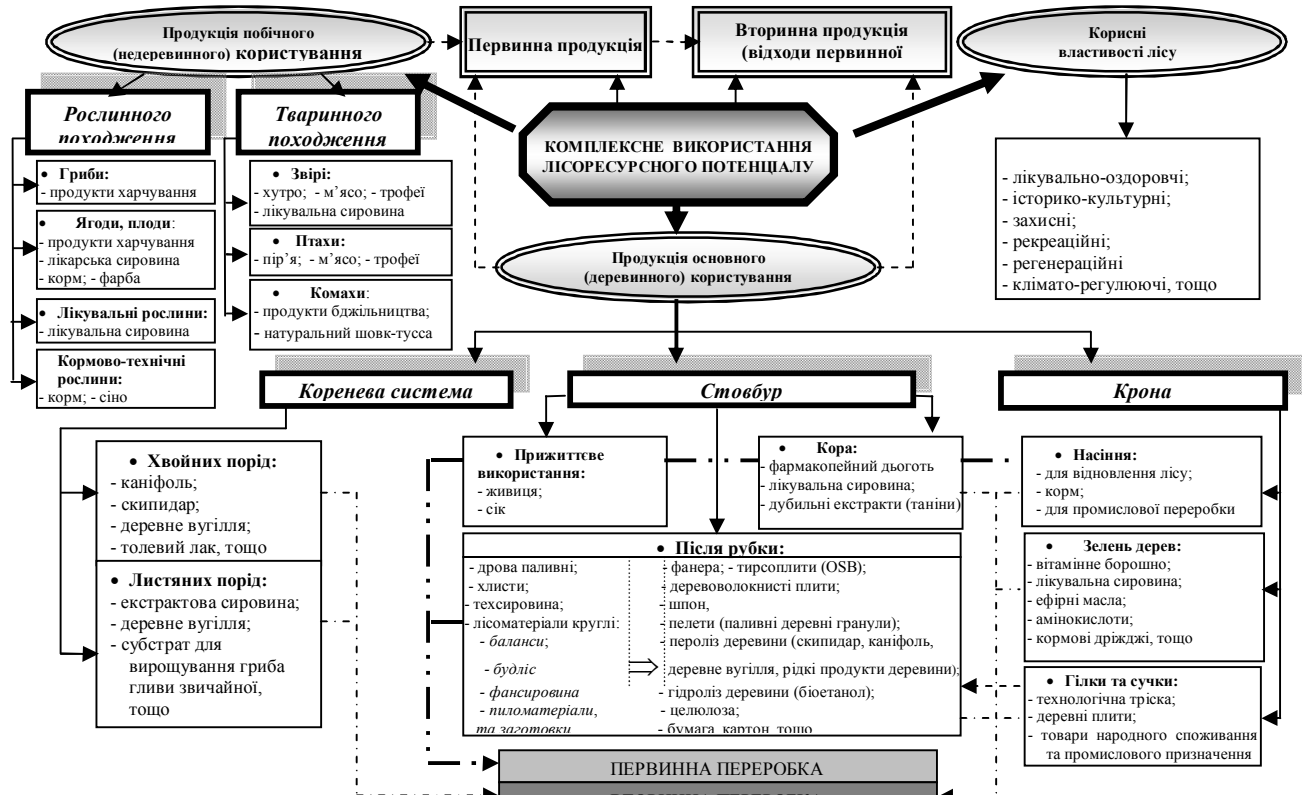

Рис. 1. Напрями комплексного використання лісоресурсного потенціалу

Існуючі важелі адміністративного, фіскального, фінансово-кредитного, інноваційно-інвестиційного та організаційно-правового забезпечення не виконують стимулюючої функції. У практиці державного управління хаотично та безсистемно використовуються лише окремі інструменти стимулювання, використовуються лише окремі інструменти стимулювання, вплив яких нівелюють надмірне фіскальне та адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, а також розвиток „тіньового” сектору економіки. Цілі переходу до сталого розвитку у лісоресурсній сфері носять декларативний характер, оскільки не розроблено заходи державного стимулювання.

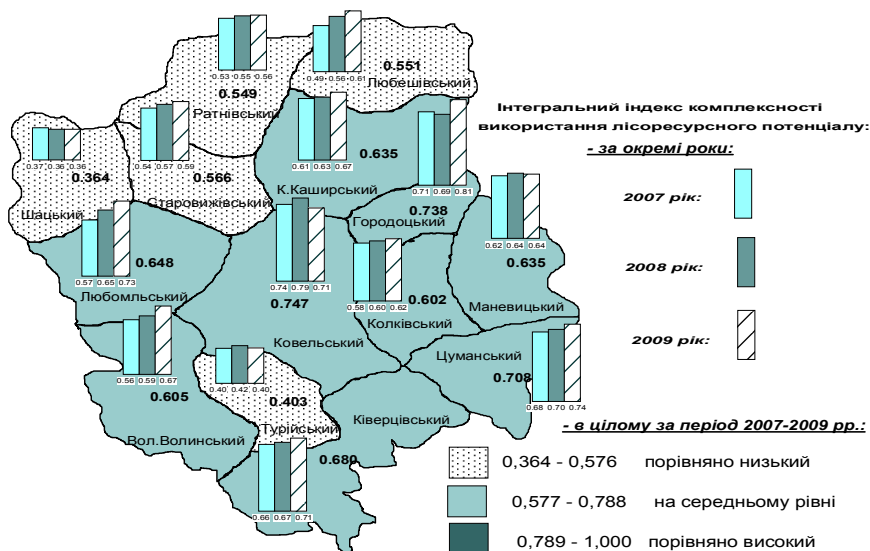

Рис. 2. Групування держлісгоспів Волинської області за інтегральним індексом комплексності використання лісоресурсного потенціалу за період 2007–2009 рр.

Практичним підтвердженням неефективності сучасної системи управління комплексним використанням лісоресурсного потенціалу є результати порівняльної інтегральної оцінки рівня комплексності використання лісоресурсного потенціалу

держлігоспами Волинської області, яка є однією з найбільш лісозабезпечених регіонів країни. Вони показали, що жодне підприємство протягом 2007–2009 рр. не забезпечило порівняно високий рівень цього показника (рис. 2). Наблизилися до цього рівня лише Городоцький та Ковельський держлігоспи. Найгіршою залишається ситуація на Турійському та Шацькому держлігоспах, які розформували деревообробні та консервний цехи, зосередившись лише на заготівлі та продажу деревини.

Також потребують додаткових стимулюючих заходів Любешівський, Старовижівський та Ратнівський держлігоспи. В цілому, можна негативно оцінити роботу держлігоспів щодо забезпечення комплексного використання лісоресурсного потенціалу. За результатами аналізу виявлені значні резерви підвищення рівня комплексності використання лісоресурсного потенціалу для кожного підприємства.

Отже, з метою створення належних організаційним підойм та економічних стимулів для відновлення, а в багатьох випадках розвитку нових напрямків комплексного використання лісоресурсного потенціалу у лісозабезпечених регіонах доцільно запровадити практику розробки стратегії стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу з визначенням цільових орієнтирів, стратегічних цілей та пріоритетних завдань, обґрунтуванням механізмів реалізації та конкретних інструментів стимулювання, а також з деталізацією заходів, спрямованих на забезпечення комплексного використання окремих компонентів лісоресурсного потенціалу. Це дозволить, у кінцевому підсумку, побудувати адаптовану до умов окремого регіону модель економічного стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу.

З огляду на зростання екологічної та соціально-економічної ролі лісу, нарощення лісоресурсного потенціалу має стратегічне значення для нашої держави. Підтвердженням цього є затвердження таких стратегічних документів як Державна цільова програма „Ліси України” на 2002–2015 роки та уточнена у напрямку прискорення процесів лісовідновлення Державна цільова програма „Ліси України” на 2010–2015 роки [3].

В окремих регіонах, зокрема, у Волинській області, розроблено Обласну цільову програму „Ліси Волині на період

2002–2015 роки” [9], яка є складовою загальнодержавної програми „Ліси України”. У цій програмі серед пріоритетних напрямків розвитку лісового господарства виділено, насамперед, проведення лісовідновлення (в об’ємах, що відповідають площі суцільних рубок) охорона та захист лісу, проведення рубок, пов’язаних з веденням лісового господарства, рубок головного користування, побічне користування лісом, збереження та відтворення мисливської фауни, переробка деревини. При цьому, зазначається, що дана програма відображає, в основному, лісгосподарську діяльність та мисливське господарство і не стосується детальних заходів з охорони та збереження біорізноманіття, збереження рідкісної флори та фауни.

Тобто, у програмі немає відповіді на питання: „За допомогою яких засобів буде реалізовано визначені пріоритети?”. Крім того, не визначено цільові орієнтири розвитку тісно взаємопов’язаних з лісгосподарськими деревообробних, хімічних та лісохімічних виробництв, а також напрямки використання рекреаційних функцій лісів. Тому саме розробка стратегії стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу може стати тим засобом, який дозволить реалізувати цільові орієнтири розвитку лісового господарства, закладені у програмних документах, а також значно розширити межі стимулюючого впливу на інші види економічної діяльності лісового комплексу кожного регіону.

Під час розробки стратегії стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу необхідно враховувати три аспекти вимог економічного, соціального та екологічного характеру.

Перший передбачає розробку заходів, спрямованих на раціональне залучення різноманітних компонентів лісоресурсного потенціалу для задоволення господарських потреб галузей економіки та населення регіону.

Другий – сприяння задоволенню соціально-культурних потреб місцевих громад та кожного громадянина.

Третій – збереження усіх компонентів лісоресурсного потенціалу, поліпшення їх стану, забезпечення розширеного відтворення, підвищення захисних, рекреаційно-оздоровчих та природоохоронних функцій в умовах глобальних змін клімату.

Отже, головною метою розробки і реалізації стратегії є формування ринково орієнтованого механізму стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу. Для її досягнення важливо окреслити цільові орієнтири, які, на нашу думку, зважаючи на розуміння змісту поняття „комплексність” у лісоресурсній сфері, доцільно гармонізувати з основними принципами комплексного використання лісоресурсного потенціалу (невиснажливість, багатофункціональність, раціональність, збалансованість та ефективність (рис. 3).

Цілями реалізації стратегії стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу є: забезпечення розширеного відтворення усіх компонентів лісоресурсного потенціалу; створення умов для інтенсивного залучення максимальної кількості компонентів лісоресурсного потенціалу у відтворювальний процес; забезпечення безвідходності та екобезпеки процесів заготівлі і переробки лісосировини; забезпечення рівномірного та взаємоузгодженого використання усіх компонентів лісоресурсного потенціалу з врахуванням особливостей еколого-економічного та соціального розвитку регіону; забезпечення еколого-економічної ефективності усіх напрямів та видів діяльності, пов’язаних з комплексним використанням лісоресурсного потенціалу.

З метою успішної реалізації стратегії ми пропонуємо механізм стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу, який визначає принципи, напрями та способи використання різними суб’єктами стимулювання (підприємства та організації, населення, органи державної влади та місцевого самоврядування, спеціалізовані громадські організації, міжнародні організації та суб’єкти ринкової інфраструктури) набору різноманітних інструментів стимулювання різного функціонального призначення (інноваційно-інвестиційні, адміністративно-регуляторні, фінансово-кредитні, організаційно-правові) з метою здійснення стимулюючого впливу у напрямі забезпечення комплексного використання лісоресурсного потенціалу (рис. 4).

Рис. 3. Основні положення стратегії стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу

Рис.4. Організаційно-функціональна структура механізму стимулювання комплексного використання ЛРП

Базовими принципами формування механізму стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу повинні стати: пріоритетність комплексності використання лісоресурсного потенціалу, пропорційність розвитку усіх напрямків його використання, еколого-економічна ефективність залучення усіх його компонентів, вільний вибір форм підприємництва та матеріальна зацікавленість господарюючих суб'єктів у комплексному його використанні, збалансованість інтересів суб'єктів господарювання, місцевих громад та держави.

До функціональних складових механізму стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу доцільно віднести: адміністративно-регуляторну, інноваційно-інвестиційну, фінансово-кредитну та організаційно-правову, кожна з яких повинна бути підкріплена спеціалізованою інструментальною базою, яка покликана регулювати господарські відносини між суб'єктами господарювання, населенням, органами державної влади та місцевого самоврядування, спеціалізованими громадськими організаціями, міжнародними організаціями та суб'єктами ринкової інфраструктури в напрямку забезпечення комплексного використання лісоресурсного потенціалу [2].

Реалізація механізму економічного стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу в ринкових умовах потребує відповідного організаційного та інструментального забезпечення. Тому ми пропонуємо для кожного напрямку комплексного використання лісоресурсного потенціалу найбільш прийнятні організаційно-правові форми підприємницьких структур та визначено набори інструментів прямого та непрямого стимулювання (табл. 1).

Застосування різноманітних інструментів стимулювання комплексного використання усіх компонентів лісоресурсного потенціалу дозволить отримати синергійний ефект у різних напрямках та для різних суб'єктів ринкової економіки: лісогосподарських підприємств та підприємств інших галузей (споживачів продукції), місцевих органів влади, населення (місцевих громад), суб'єктів ринкової інфраструктури, органів влади регіонального та національного рівня, міжнародних інститутів та безпосередньо лісових ресурсів.

Таблиця 1

Інструменти економічного стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу

Основні напрями	Організаційно-правові форми господарювання	Інструменти прямого стимулювання	Інструменти непрямого стимулювання
1	2	3	4
Штучне розведення лісових ресурсів	- спеціалізовані державні підприємства та науково-дослідні організації (установи)	- цільове фінансування; - державні дотації; - державне замовлення	- укладення ф'ючерсних та форвардних контрактів на поставку саджанців
Садіння та сприяння природному відновленню лісових ресурсів	- місцеве населення на договірних засадах; - малі приватні підприємства та громадяни-підприємці; - державні лісогосподарські підприємства; - комунальні лісогосподарські підприємства; - орендні підприємства; - господарські товариства	- державне тарифне регулювання оплати праці найманих працівників; - безоплатне вироблення документації на приватне володіння лісами для тих, хто здійснює лісовідновлення самостійно; - державні дотації приватним структурам; - повна або часткова компенсація витрат з бюджету або спеціальних фондів; - зменшення орендної плати відповідно до вкладень орендаря у лісовідновлення; - державне та недержавне страхування лісових ресурсів	- спрощення процедури виділення непродуктивних земель під посадку лісу; - обмеження повноважень місцевих громад в питанні виділення земель під лісопосадку; - затвердження програм озеленення населених пунктів та навколишніх територій; - впровадження обов'язкової сертифікації лісових ресурсів за міжнародними стандартами
Догляд та заготівля лісових ресурсів	- місцеве населення на договірних засадах; - малі приватні підприємства та громадяни-підприємці; - державні лісогосподарські підприємства; - комунальні лісогосподарські підприємства; - орендні підприємства; - господарські товариства; - виробничі кооперативи; - підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства	- встановлення пільгових цін на лісопродукцію для окремих заготівельників (місцевого населення, малих підприємств та громадян підприємців); - спрощення процедури проведення аукціонів для продажу лісових ресурсів бюджетним заготівельникам; - повне або часткове звільнення заготівельників від попенної плати за заготівлю лісових ресурсів у важкодоступних місцях; - встановлення прогресивної шкали оподаткування під час заготівлі лісосировини під час догляду за лісовими ресурсами; - поширення системи електронного обліку заготовлених лісових ресурсів	- запровадження обов'язкових курсів навчання, підвищення кваліфікації та перекваліфікації працівників з частковою державною компенсацією витрат; - повна або часткова компенсація витрат на проведення лісовпорядкування для недержавних лісовласників; - збільшення штрафних санкцій за несанкціоновану заготівлю лісових ресурсів; - відрахування частини лісового доходу з лісів загальнодержавного значення у місцеві бюджети; - затвердження програми техніко-технологічного переозброєння виробництв; - вдосконалення законодавства про передачу лісових ресурсів у концесію

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Зберігання та первинна переробка лісових ресурсів в т.ч. виробництво меблів та консервне виробництво	<ul style="list-style-type: none"> - малі та середні підприємства та громадяни-підприємці; - державні лісогосподарські підприємства; - комунальні лісогосподарські підприємства; - господарські товариства; - виробничі кооперативи; - орендні підприємства; - підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення норм виходу відходів під час переробки; - звільнення виробництв з переробки відходів від сплати податку на прибуток; - часткова компенсація або зменшення процентних ставок за кредитами; - часткова компенсація податкових платежів протягом 1-2 років на купівлю прогресивної техніки та технологій; - введення прискореної амортизації ОЗ; - встановлення податкових пільг для суб'єктів малого бізнесу; - спрощення процедури передачі державного майна в оренду 	<ul style="list-style-type: none"> - заборона експорту деревини цінних порід; - збільшення митних зборів на експорт продукції первинної переробки та харчових і лікарських ресурсів лісу; - впровадження ліцензування окремих видів економічної діяльності; - впровадження ліцензування окремих видів економічної діяльності; - посилення контролю за процесом ціноутворення у ході аукціонів з продажу деревини; - державна підтримка та супровід проектів у сфері енерго- та ресурсозбереження; - обмеження імпорту товарів-замінників або сировини для їх виготовлення
Поглиблена переробка лісових ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - великі приватні підприємства; - державні підприємства; - господарські товариства; - господарські об'єднання (промислово-фінансові групи, консорціуми, холдингові компанії); - підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> - встановлення „додаткових канікул” для нових підприємств до періоду виведення на >50% проектної потужності; - першочергове відшкодування ПДВ експортерам даної продукції; - часткова компенсація або зменшення процентних ставок за кредитом; - звільнення імпортного обладнання від ввізного мита; - звільнення від оподаткування прибутку, який використовується на впровадження інноваційних технологій; - звільнення від оподаткування прибутку портфельних інвесторів; - формування державного замовлення на окремі види даної продукції 	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення діяльності спеціальних економічних зон для залучення іноземних інвестицій; - збільшення митних зборів за ввезення імпортною продукції або товарів-замінників та зменшення мита на експорт; - звільнення імпорту сировини (целюлози) від митних зборів та інших податкових платежів; - надання державних гарантій крупним інвесторам та кредиторам підприємств, де є державна частка; - надання першочергового права укладення прямих взаємовигідних довгострокових договорів на купівлю сировини без проведення аукціонів; - організація підготовки та перекваліфікації кадрів на нові спеціальності відповідно до потреб підприємств, в т.ч. за кордоном; - формування внутрішнього попиту на дану продукцію шляхом стимулювання розвитку суміжних галузей

Продовж. табл. 1

1	2	3	4
<p>Рекреаційне лісокористування (в т.ч. санаторно-курортне та лікувально-оздоровче)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - малі та середні підприємства та громадяни-підприємці; - державні лісгосподарські підприємства; - комунальні підприємства; - господарські товариства; - виробничі кооперативи; - підприємства споживчої кооперації; - орендні підприємства; - підприємства з іноземними інвестиціями; - установи міністерства охорони здоров'я; - іноземні підприємства (на правах концесії) 	<ul style="list-style-type: none"> - звільнення від сплати ввізного мита лікувально-профілактичного обладнання та вимірювальних приладів; - звільнення від сплати ПДВ будівництва об'єктів рекреаційної інфраструктури; - повне або часткове звільнення на 1-2 роки від сплати податку на прибуток санаторно-курортні та лікувальні заклади; - зменшення ставок оподаткування малих підприємств у сфері туризму; - встановлення пільгового режиму оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями 	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення законодавчого регулювання відносин користування рекреаційними лісовими ресурсами; - створення нових заповідних територій та розширення існуючих; - вдосконалення законодавчої бази про концесію у рекреаційному лісокористуванні; - ліцензування окремих видів діяльності у сфері рекреаційного лісокористування; - затвердження на місцевому рівні програм розвитку рекреаційної сфери
<p>Мисливське лісокористування</p>	<ul style="list-style-type: none"> - державні підприємства; - малі та середні приватні підприємства; - господарські товариства; - орендні підприємства; - підприємства з іноземними інвестиціями; - іноземні підприємства (на правах концесії); - виробничі кооперативи 	<ul style="list-style-type: none"> - звільнення від ввізного мита операції з ввезення мисливських тварин для подальшого розмноження; - цільове фінансування розведення вимираючих видів тварин; - державні дотації для створення кормової бази господарств; - часткова компенсація процентів за кредитами на будівництво вольєрів та обслуговуючих будівель і споруд; - пільговий режим оподаткування протягом 1-2 років новостворених господарств 	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення законодавчої бази щодо передачі лісових масивів в довгострокову оренду для ведення мисливського господарства; - збільшення штрафних санкцій за несанкціоновану заголівлю мисливських тварин; - розширення прав і повноважень лісової охорони щодо затримання порушників та самооборони; - розширення прав громадських організацій в питаннях охорони мисливських тварин; - створення законодавчої бази про концесію у мисливському господарстві

Висновки. Отже, забезпечити якісно вищий рівень ефективності господарювання у лісовому комплексі можливо шляхом стимулювання процесів комплексного використання лісоресурсного потенціалу на основі використання ринкових методів, важелів та інструментів, що у процесі взаємодії сформують відповідний механізм, провідну роль у якому на початкових етапах реформування повинна відігравати держава. Лише зважений та науково обґрунтований підхід до формування системи стимулів використання лісоресурсного потенціалу дозволить створити умови для реалізації в ринкових умовах базових положень принципу комплексності у лісоресурсній сфері.

1. Василик Н. М. Комплексне використання лісоресурсного потенціалу регіону: переваги, сучасний стан та перспективи / Н. М. Василик // Агросвіт. – 2009. – № 23. – С. 41-47.

2. Василик Н. М. Механізми стимулювання комплексного використання лісоресурсного потенціалу в ринкових умовах / Н. М. Василик // Економіст. – 2010. – № 8. – С. 42-45.

3. Державна цільова програма „Ліси України” на 2010-2015 роки / затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 977 від 16 вересня 2009. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ovu.com.ua/articles/3415-prozatverdzhennya-derzhavnoyi-tsilovoyi-programi>.

4. Колісник Б. І. Стратегічне планування ефективності функціонування лісогосподарського комплексу регіону: Монографія / Б. І. Колісник. – О.: Фенікс, 2008. – 264 с.

5. Колісник Б. І. Еколого-економічна ефективність регіонального лісогосподарського комплексу (проблеми та шляхи підвищення): Монографія / Б.І. Колісник, О. М. Шубалий. – О.: Фенікс, 2008. – 168 с.

6. Комплексное лесное хозяйство / Ю. Ю. Туныця, И. И. Грунянский, В.Ф. Верес и др. – М.: Агропромиздат, 1987. – 215 с.

7. Концепція реформування та розвитку лісового господарства України. схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2006 р. № 208-р // Офіційний вісник України від 03.05.2006. – 2006. – № 16. – С. 224.

8. Лісовий кодекс України в редакції Закону № 3404-IV від 08.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 21. – С. 170.

9. Обласна цільова програма „Ліси Волині на період 2002-2015рр”. – Луцьк, 2001. – 96 с.